

Zeytin Bahçelerinde
Zirai Mücadele

“Rosellinia Kök Cürüklüğü,”

www.abidintatli.com.tr

*Abidin
Tatlı*

www.abidintatli.com.tr

Zeytin Bahçelerinde Zirai Mücadele

3.1.1.4. ROSELLİNİA KÖK ÇÜRÜKLÜĞÜ HASTALIĞI

(*Rosellinia necatrix* Prill.)

Rosellinia kök çürüklüğü hastalığı zeytin ağaçlarının kurumasına neden olur. Bu nedenle hastalığın meydana getirdiği ekonomik kayıp önemli olmaktadır.

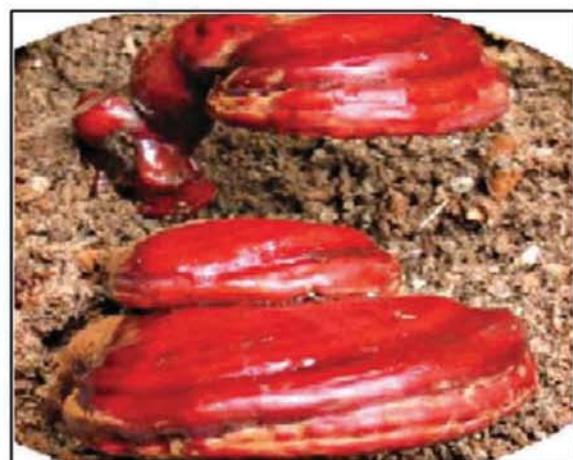
3.1.1.4.1. HASTALIGIN TANIMI VE YAŞAYISI

Hastalık etmeni *R. necatrix* polifag bir fungustur. Patojenin tanımında miseller önemlidir. Hifler bölmeli ve bölüm yerlerinin armut gibi şişkin olması ile tipik özellik gösterir. Misel örtüsü üzerine zamla sklerotlar oluşur. Fungusun peritesleri yüzeysel, küre biçiminde koyu renkli olup, ostioller bulunur. Sklerotlar çimlenince korenium tipinde konidiforlar ve uçlarında da renksiz konidiler oluşur. Askosporlar uzun, tek hücreli, kahverengi-siyah ve 40x8 mikron boyutlarındadır.

Etmenin miselleri toprakta, özellikle hasta ağaçların bulunduğu bahçelerde uzun yıllar canlılığını sürdürür ve enfeksiyonlara neden olur. Hastalığın yayılmasında önemli olan fungusun miselleridir. Sulama, sel, yağmur suları ve toprak işlemesi hastalığın yayılmasında etkilidir. Ağaçların yapraklarındaki sararmalar hastalığın köklerdeki yayılmasına bağlı olarak ağacın tümünde veya bir yönünde görülür.

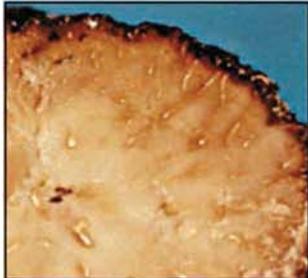
Resim 30. Rosellinia kök çürüklüğü etmeninin miselleri

Resim 31. Rosellinia kök çürüklüğü etmeni şapkaları olgun dönemi

Zeytin Bahçelerinde Zirai Mücadele

Resim 32. Rosellinia kök çürüklüğünün belirtileri

3.1.1.4.2. HASTALIGIN BELİRTİLERİ

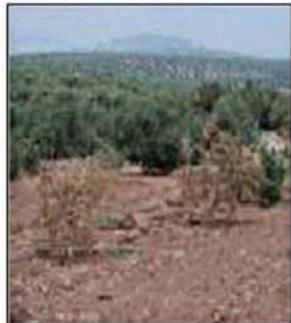
Kök çürüklüğüne yakalanan ağaçtaki ilk belirti, yapraklardaki sararmalarıdır. Yaprak sararmaları ağacın tümünde veya köklerdeki enfeksiyona bağlı olarak ağacın bir yönünde olabilir. Sarama ve solgunluk yanı sıra yapraklarda küçülme de dikkati çeker. Zamanla yaprakların kuruyup dökülmesiyle ağaçta normalden az yaprak kalır.

Hasta ağaçların ince kökleri esmerleşip çürür ve kalın köklerde ve kök boğazında önceleri beyaz giderek koyulaşan, gri ve siyaha dönüşen misel tabakası oluşur. Kökün kabuk kısmı kaldırılınca kabuk altında ağı şeklinde beyaz misel örtüsü görülür.

Hastalığa yakalananma açısından fidanlarla ağaçlar arasında farklılık yoktur, ancak fidan ve genç ağaçlar daha duyarlıdır ve böyle fidanlar elle çekildiğinde topraktan kolayca çıkarlar.

Hastalıklı ağaçlarda küçük yapraklar oluşur, büyümeye durgunluk görülür, ağaçlar sür gün uçlarından geriye doğru kurur. Zamanla yapraklar kuruyup dökülür, ağaçta normalden az yaprak kalır. Meyve verimi ve kalitesi düşer, meyveler iyileşmeden ve olgunlaşmadan döküllerler.

Hastalıklı ağaçların yapraklarındaki sararmalar, hastalığın köklerdeki yayılmasına bağlı olarak ağacın tümünde veya bir yönünde görülür.

Resim 33. Hastalıklı ağaçlarda görülen ölüm

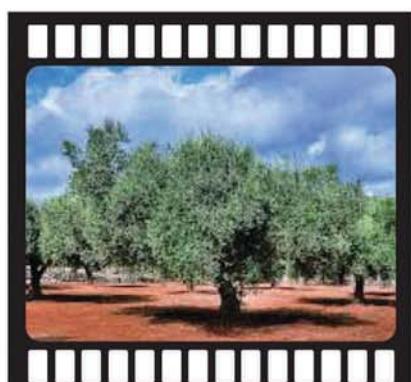
Resim 34. Kök belirtisi

Resim 35. Gövdedeki belirtisi

Resim 36. Rosellinia kök çürüklüğünün köklerdeki belirtisi

Zeytin Bahçelerinde Zirai Mücadele

3.1.1.4.3. HASTALIĞIN KONUKÇULARI

Zeytin, incir, bağ, turunçgiller, taş ve yumuşak çekirdekli meyve ağaçları ile orman ağaçları konukçularıdır.

3.1.1.4.4. HASTALIĞIN MÜCADELESİ

3.1.1.4.4.1. Kültürel Önlemler

Armillaria kök çürüklüğü ile benzerlik göstermektedir ve kültürel önlemlerin uygulanması önem kazanmaktadır. Rosellinia kök çürüklüğüne karşı uygulanması gereken kültürel önlemler aşağıda özetlenmiştir.

1. Bulaşık bahçelerde, ilkbaharda ağaçların kök boğazları ana köklere kadar açılarak yaz aylarında güneş ve hava almaları sağlanmalıdır.

2. Ağır ve su tutan topraklarda bahçe kurulmamalıdır.

3. Toprakta fazla su birikmesine engel olunmalı, bunun için gerekirse bahçenin etrafına drenaj kanalları açılarak fazla su akıtilmali ve toprağın iyi bir şekilde havalandırması sağlanmalıdır. Bahçenin etrafına drenaj kanalları açılarak fazla su akıtilmali ve toprağın iyi bir şekilde havalandırması sağlanmalıdır. Köklerin fazla derinde ve havasız kalması önlenmelidir.

4. Bahçeler sel sularından korunmalıdır; sel suları ile gelerek fidan ve ağaçların kök boğazlarında yiğilacak toprak dağıtılmalı, böylece köklerin fazla derinde ve havasız kalması önlenmelidir.

5. Çevre bahçelerde hastalığın bulunması durumunda sel sularının getireceği hastalık parçaların girişi önlenmelidir.

Sulama suyu ve gübre ağaçların kök boğazına değil teknigine uygun şekilde taç izdüşümüne verilmelidir.

6. Bulaşık bahçelerde, ilkbaharda ağaçların kök boğazları ana köklere kadar açılarak yaz aylarında güneş ve hava almaları sağlanmalıdır.

7. Kökleri tamamen çürüyen ağaçlar, toprakta hiç kök parçası kalmayacak şekilde derhal sökülmelidir. Hastalığın yeni bulaştığı ağaçlarda ise, çürüyen kökler sağlam kısma kadar temizlenmeli, kesilen köklerin üstüne rastlayan dallarda köklerle dengeyi sağlayacak şekilde budama yapılmalıdır. Bahçede hastalıkla bulaşık tüm kök ve kök parçaları toplanıp yakılmalıdır.

8. Kök çürüklüğünün sağlam ağaçlara bulaşmasını önlemek amacıyla bahçede hastalıkın bulaşık olduğu kısmın etrafına 1 m derinliğinde hendek açılmalı toprağı bulaşık tarafa atılmalıdır.

3.1.1.4.4.2. Kimyasal Mücadele

Hastalığın kimyasal mücadeleSİ, Armillaria kök çürüklüğü hastalığı kimyasal mücadeleisinin benzeridir.

Tamamen kurumuş ağaçların kökleri, ince köklerine kadar sökülp kendi çukurunda yakıldıktan sonra, bu çukurda: m^3 'e 3 kg hesabıyla kireç söndürülmeli veya kökler %35'lük karaboya eriyiği ile bolca sulanarak kapatılmalıdır.

Hastalığın yeni başladığı ağaçlarda ise, kökteki hastalıklı kısımlar kesilip yaralar temizlendikten sonra, yara yerlerine 750 gr ardiç katranı +250 gr göztaşı karışımı sürülmeli veya 2-5 kg karaboya dökülekerek kapatılmalıdır.

Hastalığın görüldüğü bahçelerde, sağlam ağaçları koruyabilmek için sonbaharda veya ilkbaharda ağaçların taç izdüşümü'ne, % 5'lük Karaboya veya % 1'lük göztaşı ile m^2 'ye 10 litre ilaçlı su gelecek şekilde sulanmalıdır.

Hastalığın belirlendiği her dönemde ilaçlama yapılıcagi gibi ilkbaharda kültürel önlemlerin uygulanmasıyla ilaçlı mücadele yapmak daha uygun olacaktır.